

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku G.G. i D.G.
przy uczestnictwie W.B., J.G., M.G., M.G.1, K.G.1, J.K., G.K.1, H.D., J.S., M.W.,
M.N., B.S., I.M., D.G.1, E.G. i Gminy Końskie
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach
z dnia 28 czerwca 2019 r., sygn. akt II Ca 255/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. stwierdza, iż wnioskodawcy i uczestnicy ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców G.G. i D.G. od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 28 czerwca 2019 r., sygn. akt II Ca 255/19 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W skardze kasacyjnej wnioskodawcy zarzucili naruszenie prawa materialnego, tj. art. 172 k.c. w zw. z art. 336 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że Z.K. po śmierci matki w dniu [...] 1985 r. nie objęła w samoistne posiadanie udziałów w wysokości 2/3 należących do jej rodzeństwa, odziedziczonych po matce; art. 206 i art. 209 k.c. w zw. z art. 172 k.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że Z.K. po śmierci matki nie zaimplementowała dostatecznie woli objęcia całej nieruchomości w posiadanie z wyłączeniem reszty spadkobierców, a przeciwnie uprawiając rolniczo nieruchomość a następnie sprzedając bez wiedzy rodzeństwa i rozliczenia się z nimi z uzyskanej ceny Z.K. rozszerzyła zakres swojego posiadania samoistnego względem działki.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie daje podstaw do zakwalifikowania skargi kasacyjnej wnioskodawców jako oczywiście zasadnej. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawili w tej materii przekonującej argumentacji.

Według wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji (art. 398¹³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) po śmierci W.S. w dniu [...] 1985 r. sporna nieruchomość nie była użytkowana rolniczo, za czym przemawia decyzja administracyjna z dnia 5 czerwca 1986 r. nakładająca na Z.K. opłatę na rzecz Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych za występowanie odłogów na gruntach rolnych. Według porozumienia spadkobierców Z.K. miała uregulować kwestie własnościowe a następnie sprzedać nieruchomość spadkową.

Z powyższego nie wynika, by Z.K. jako jedna z spadkobierczyń W.S. była samoistnym posiadaczem nieruchomości przed 15 marca 1987 r. kiedy to zbyła nieformalnie całą nieruchomość na rzecz wnioskodawców. Przed tą datą Z.K. nie dokonała takiej manifestacji widocznej dla otoczenia, a w szczególności w stosunku do pozostałych współspadkobierców, która pozwalałaby na przyjęcie, iż zmieniła współposiadanie wynikające ze spadkobrania na posiadanie właścicielskie. Powództwo współwłaściciela o wydanie nieruchomości skierowane przeciwko wnioskodawcom zostało wytoczone w październiku 2015 r.

Surowe wymagania wobec współwłaściciela zmieniającego zakres posiadania samoistnego są uzasadnione koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa stosunków prawnych i ochrony własności, zwłaszcza, że powołanie się przez współwłaściciela na zmianę woli, czyli elementu subiektywnego mogłoby zbyt łatwo prowadzić do utraty prawa pozostałych współwłaścicieli (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1997 r., II CKN 408/97, OSNC 1998, nr 4, poz. 61, z dnia 17 stycznia 2007 r., II CSK 416/06, z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 405/08, nie publ., z dnia 2 marca 2012 r., II CSK 249/11, nie publ.). Wynikające z art. 206 k.c. uprawnienie współwłaściciela do współposiadania rzeczy wspólnej jest konsekwencją przyjętej w art. 195 k.c. koncepcji prawa współwłasności jako prawa własności przysługującego niepodzielnie kilku osobom. Prawo to cechuje jedność przedmiotu własności, wielość podmiotów i niepodzielność samego prawa. Oznacza to, że z faktu posiadania rzeczy przez współwłaściciela wynika jedynie, iż korzysta on z tej rzeczy zgodnie z przysługującym mu prawem. Niewykonywanie prawa posiadania przez innych współwłaścicieli nie uprawnia do wniosku, że współwłaściciel posiadający przejmując rzecz w samoistne posiadanie w zakresie ich uprawnień. Posiadanie właścicielskie całej rzeczy przez współwłaściciela wyłącznie dla siebie i z wolą odsunięcia od realizacji praw do tej rzeczy innych współwłaścicieli wymaga, aby współwłaściciel żądający zasiedzenia idealnego udziału innego współwłaściciela, udowodnił, że zmienił (rozszerzył) zakres swego posiadania ponad realizację uprawnienia przewidzianego w art. 206 k.c. i ją uzewnętrzniał wobec współwłaściciela (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I CSK 55/15, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

as]

jw